

A study of emotional quotient of bachelor of science newcomer students in rehabilitation faculty of Shahid Beheshti University of Medical Sciences in 2010-2011

Navid Mirzakhani¹, Esmael Sadeghi^{2*}, Rama Yasaei³, Seyyed Mehdi Tabatabaee⁴

1. MSc in Occupational Therapy , Facult of Rehabilitation Sciences, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. Student Research Committee, MS, Occupational Therapy Department, Facult of Rehabilitation Sciences, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran (Corresponding Author) sadeghi.ot87@gmail.com
3. MD Candidate, American University of Antigua.
4. MSc in Biostatistics, Faculty of Rehabilitation Sciences, Shahid beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Article received on: 2014.5.20 Article accepted on: 2014.8.31

ABSTRACT

Background and Aim: Emotional intelligence includes abilities such as maintaining motivation and perseverance in the face of adversity. More than 50 percent of success is dependent on emotional intelligence. Due to its importance in the academic success of our students, it became the influencing factors of emotional intelligence in undergraduate new entrants Rehabilitation martyr Shahid Beheshti University of Medical Sciences 2010-2011 years to review.

Materials and Methods: In this study, bar-on emotional Quotient and a demographic questionnaire were used. Sampling was available sample of bachelor of science newcomer students in rehabilitation faculty of Shahid Beheshti University of Medical Sciences in 2010-2011 were selected as sample. For statistical analysis, t-test for quantitative variables (T-test) and Chi square test for qualitative variables and non-parametric methods were used to examine relationships between variables. And spss16 software was used for statistical analysis.

Results: In this study, 99 students attended newcomer Rehabilitation In 1390-1389, 34 were male and 65 were female. Of the participants, 27 (27.3%) of their field of Occupational Therapy, 25 (25.3%) field of physical therapy, 22 patients (22.2%) Optometry degree and 25 (25.3%) were in the field audiology.

Conclusion: Emotional intelligence and gender (female), maternal education level and family income has a direct relationship.

Key Words: Emotional Intelligence, bar-on emotional Quotient, Student, Demographic Profile

Cite this article as: Navid Mirzakhani, Esmael Sadeghi, Rama Yasaei, Seyyed Mehdi Tabatabaee. A study of emotional quotient of bachelor of science newcomer students in rehabilitation faculty of Shahid Beheshti University of Medical Sciences in 2010-2011. J Rehab Med. 2015; 4(1): 42-48.

بررسی هوش هیجانی دانشجویان کارشناسی جدیدالورود دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سال ۹۰-۱۳۸۹

نوید میرزاخانی^۱، اسماعیل صادقی^{۲*}، رامایاسایی^۳، سید مهدی طباطبایی^۴

۱. مربی گروه آموزشی کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. تهران. ایران
۲. کمیته پژوهشی دانشجویی دانشجوی کارشناس ارشد کاردرمانی دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. تهران. ایران
۳. دانشجوی پزشکی. دانشگاه آنتیگوا امریکا.
۴. کارشناسی ارشد آماری، مربی و عضو گروه علوم پایه دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. تهران. ایران

چکیده

مقدمه و اهداف

هوش هیجانی شامل توانایی‌هایی مانند حفظ انگیزه و استقامت در برابر ناملایمات می‌باشد و بیش از ۵۰ درصد عامل موفقیت بستگی به هوش هیجانی دارد. با توجه به اهمیت آن در موفقیت تحصیلی دانشجویان ما بر آن شدیم تا عوامل موثر بر هوش هیجانی را در دانشجویان کارشناسی جدیدالورود دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سال ۹۰-۱۳۸۹ بررسی کنیم.

مواد و روش‌ها

در این بررسی از پرسش نامه هوش هیجانی بار-اون (bar-on emotional Quotient) و پرسش نامه دموگرافیک استفاده شد. نمونه گیری به روش نمونه گیری در دسترس بوده و تمامی دانشجویان دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی جدیدالورود سال ۹۰-۱۳۸۹ به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت تحلیل داده‌ها برای متغیرهای کمی از آزمون تی (T-test) و برای متغیرهای کیفی از آزمون کای اسکور و از روش‌های ناپارامتری برای بررسی ارتباطات بین متغیرها انجام شد. و از نرم افزار spss16 برای تجزیه و تحلیل آماری استفاده شد.

یافته‌ها

در این تحقیق که ۹۹ دانشجوی جدیدالورود دانشکده توانبخشی سال ۹۰-۱۳۸۹ حضور داشتند که ۳۴ نفر از شرکت کنندگان مذکر و ۶۵ نفر مونث بودند. از بین شرکت کنندگان ۲۷ نفر (۲۷/۳٪) آنها رشته کاردرمانی، ۲۵ نفر (۲۵/۳٪) رشته فیزیوتراپی، ۲۲ نفر (۲۲/۲٪) رشته بینایی سنجی و ۲۵ نفر (۲۵/۳٪) رشته شنوایی سنجی بودند.

نتیجه گیری

هوش هیجانی با جنسیت (مونث بودن)، سطح سواد مادران و میزان درآمد خانواده رابطه مستقیم دارد.

کلمات کلیدی

هوش هیجانی، پرسش نامه هوش هیجانی بار-اون، دانشجوی، مشخصات دموگرافیک

پذیرش مقاله ۱۳۹۳/۶/۹ *

* دریافت مقاله ۱۳۹۳/۲/۳۰

نویسنده مسؤل: اسماعیل صادقی، دانشجوی کارشناسی ارشد کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی،

تلفن: ۰۹۳۷۰۷۸۸۲۰۶

آدرس الکترونیکی: sadeghi.ot87@gmail.com

مقدمه و اهداف

هوش هیجانی، مجموعه‌ای از قابلیت‌های غیرشناختی، شایستگی‌ها و مهارت‌های است که توانایی فرد برای موفقیت در برابر خواسته‌ها و فشارهای محیطی را تحت تاثیر قرار می‌دهد^[۱]. یعنی اینکه فرد بتواند انگیزه اش را حفظ کند و در مقابل نامالایمات استقامت کند، در شرایط بحرانی و وجود تکانش خودش را کنترل نماید و خونسردی اش را حفظ کند و نگذارد پریشانی خاطر قدرت تفکراتش را خدشه دار کند. به طور کلی هوش هیجانی یعنی مجموعه صفاتی که در سرنوشت افراد اهمیت زیادی دارد^[۲]. بیش از ۵۰ درصد عامل موفقیت بستگی به هوش هیجانی دارد^[۳]. و قابلیت‌هایی که بر مبنای هوش هیجانی یاد گرفته شده است، منجر به عملکرد فوق العاده در محل کار می‌شود^[۴]. برای مدت بیش از یک صد سال بهره هوشی یا هوشبهر^۶ (IQ) به عنوان معیاری برای سنجش محسوب می‌شد. آزمون بهره هوشی تنها شاخصی بود که نشان دهنده توانایی یادگیری شخص محسوب می‌شد، که در سال‌های اخیر مورد بحث و چالش محافل علمی قرار گرفت. بسیاری از افراد در آزمون‌های ورودی دانشگاه یا موسسات از نظر بهره هوشی نمره بالایی کسب می‌کردند، اما همین افراد در محیط کار و خانواده چندان موفق نبودند و بر عکس افرادی نمره بهره هوشی پائینی داشتند ولی در محیط کار موفق و سازگار به شمار می‌رفتند که علتش می‌تواند به سطح هوش هیجانی (EI)^۷ یا توانایی هدایت هیجان‌های شخصی در تعاملات فردی ارتباط پیدا کند. هوش هیجانی از طریق فرایند یادگیری اجتماعی آموخته می‌شود. تحقیقات نشان می‌دهد موفقیت‌های زندگی حرفه‌ای ۲۰ درصد به بهره هوشی (IQ) و ۸۰ درصد به هوش هیجانی (EI) بستگی دارد^[۵]. افرادی که درباره هیجان‌های خود آگاهی بیشتری دارند، مهارت‌های بیشتری در مدیریت مشکلات هیجانی دارند و در مقایسه با افرادی که از مهارت‌های کمتری برخوردار هستند، احساس سلامت روان بیشتری را تجربه می‌کنند. به این ترتیب، افرادی که می‌توانند در یک موقعیت استرس برانگیز هیجان ویژه‌ای را در خود تشخیص دهند، زمان کمتری را صرف توجه به واکنش‌های هیجانی خود می‌کنند و منابع شناختی کمتری را به کار می‌گیرند. این امر به آنها امکان بررسی واکنش‌های دیگر را می‌دهد و باعث می‌شود که افکارشان را متوجه تکالیف دیگر کنند یا راهبردهای انطباقی سازگارانه بیشتری را به کار ببرند^[۶]. عملکرد خوب در زمینه هوش هیجانی می‌تواند پیش بینی کننده موفقیت و پیشرفت فرد باشد، هوش هیجانی را می‌توان مقیاس سنجش موفقیت دانست. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که هوش هیجانی بیش از هوشبهر (IQ)، پیشگویی کننده موفقیت فرد در زندگی است، افرادی که دارای کفایت هیجانی بالا هستند، مهارت‌های اجتماعی بهتر، روابط دراز مدت پایاتر و توانایی بیشتری برای حل تعارضات دارند^[۷]. دانشجویان به دلیل اینکه تحت فشار تحصیلات دانشگاهی هستند و با موقعیت‌های استرس‌زای زیادی روبرو می‌شوند نیاز به انگیزه و اعتماد به نفس کافی در این موقعیت‌ها دارند^[۸]. (مطالعات Kilpatrick و Mayer نشان می‌دهد دانشجویانی که دارای هوش هیجانی بالاتری هستند توانایی مقابله بیشتری در برابر موقعیت‌های استرس‌زا دارند^[۹]. با توجه به اهمیت هوش هیجانی در موفقیت تحصیلی دانشجویان^[۱۰] ما بر آن شدیم تا عوامل موثر بر هوش هیجانی را در دانشجویان کارشناسی جدیدالورود دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی سال ۹۰-۱۳۸۹ بررسی کنیم.

مواد و روش‌ها

در این بررسی از پرسش‌نامه هوش هیجانی بار-اون (Bar-on emotional Quotient) استفاده شد. این آزمون، دارای ۹۰ سوال و ۱۵ مقیاس می‌باشد پاسخ‌های آزمون نیز بر روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای در طیف لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم) تنظیم شده است، که توسط بار-اون بر روی ۳۸۳۱ نفر از ۶ کشور (آرژانتین، آلمان، هند، نیجریه و آفریقای جنوبی) که ۴۸/۸ درصد آنان مرد و ۵۱/۲ درصد آنان زن بودند، اجرا شده و به طور سیستماتیک در آمریکای شمالی هنجاریابی گردید. مطالعات قبلی نشان می‌دهد که اعتبار آزمون ۰/۸۸ می‌باشد. و با $P < 0/0001$ معنادار است. در یک بررسی در اصفهان پایایی آزمون از طریق محاسبه آلفای کرونباخ برای دانشجویان پسر ۷۴٪ و برای دانشجویان دختر ۶۸٪ و برای کل افراد ۹۳٪ محاسبه گردید^[۱۱]. نحوه‌ی نمره گذاری به این صورت است که، که گزینه‌ها بر روی یک طیف ۵ درجه‌ای لیکرت تنظیم شده اند نمره گذاری از ۵ به یک (کاملاً موافقم ۵ و کاملاً مخالفم ۱) و در بعضی سوالات با محتوای منفی یا معکوس، که در جدول شماره ۶ با علامت × مشخص شده اند از ۱ به ۵ (کاملاً موافقم ۱ و کاملاً مخالفم ۵) انجام می‌شود. نمره کل هر مقیاس، برابر با مجموع نمرات هر یک از سوالات آن مقیاس و نمره کل آزمون برابر با مجموع نمرات ۱۴ مقیاس می‌باشد. کسب امتیاز بیشتر در این آزمون، نشانگر موفقیت برتر فرد در مقیاس مورد نظر یا در کل آزمون و برعکس می‌باشد.

6 - Intelligence Quotient

7 - Emotional Intelligence

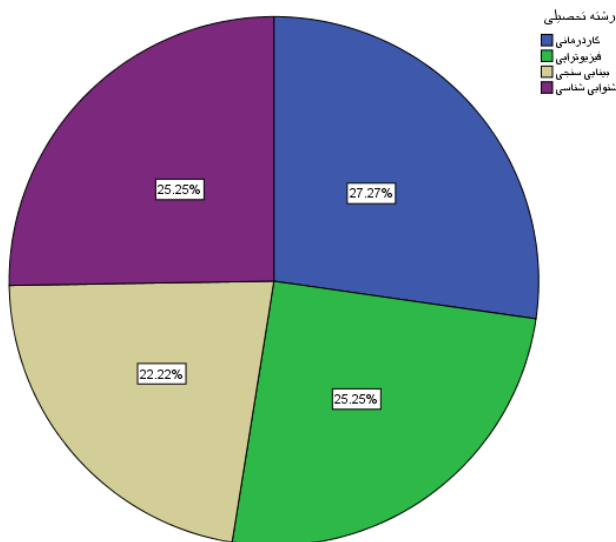
و برای مشخصات دانشجویان از پرسش نامه دموگرافیک استفاده شد. که سن، جنسیت، سواد والدین، میزان درآمد خانواده، تعداد فرزندان خانواده، قومیت دانشجویان را جمع آوری می کرد.

۹۹ نفر جامعه آماری دانشجویان جدیدالورود سال ۹۰-۱۳۸۹ تشکیل می دهد. و تعداد ۹۹ نفر مورد ارزیابی قرار گرفته اند. روش کار به این صورت بود که، قبل از شروع کلاس درسی از استاد مربوطه برای گرفتن ۲۵ دقیقه از زمان پایانی کلاس برای تکمیل پرسشنامه اجازه گرفته و سپس توضیحات مختصری در رابطه با پژوهش و اهمیت آن و همچنین نحوه ی پر کردن پرسشنامه به دانشجویان داده شد. و در ضمن به دانشجویان گفته شد که آنها برای پاسخگویی به پرسشنامه مختار هستند. پرسشنامه از طریق محقق بین دانشجویان ترم جدید الورد دانشکده توانبخشی که در زمان اجرای تحقیق دردانشگاه حضور دارند پخش شد، پس از تکمیل پرسشنامه توسط دانشجویان، پرسشنامه ها جمع آوری - شد. و نمره گذاری و کارهای آماری بر روی آن صورت گرفت.

جهت تحلیل داده ها برای متغیرهای کمی از آزمون تی (T-test) و برای متغیرهای کیفی از آزمون کای اسکویر و از روش های ناپارامتری برای بررسی ارتباطات بین متغیرها انجام شد. و از نرم افزار SPSS16 برای تجزیه و تحلیل آماری استفاده شد.

یافته ها

در این تحقیق که ۹۹ دانشجوی جدید الورد دانشکده توانبخشی سال ۱۳۹۰-۱۳۸۹ حضور داشتند که ۳۴ نفر از شرکت کنندگان مذکر و ۶۵ نفر مونث بودند. از بین شرکت کنندگان ۲۷ نفر (۲۷/۳٪) آنها رشته کاردرمانی، ۲۵ نفر (۲۵/۳٪) رشته فیزیوتراپی، ۲۲ نفر (۲۲/۲٪) رشته بینایی سنجی و ۲۵ نفر (۲۵/۳٪) رشته شنوایی شناسی بودند.

تصویر ۱: نمودار فراوانی رشته تحصیلی دانشجویان

۳۴ نفر (۳۴/۳٪) از شرکت کنندگان مذکر و ۶۵ نفر (۶۵/۷٪) مونث بودند.

جدول ۱: توزیع نمونه بر حسب جنسیت (n=۹۹)

درصد	فراوانی	
۳۴/۳	۳۴	مذکر
۶۵/۷	۶۵	مونث
۱۰۰/۰	۹۹	کل

میزان تحصیلات مادر دانشجویان، ۳/۱ درصد بی سواد و ابتدایی، ۸۲/۵ درصد سیکل و دیپلم و ۱۴/۴ درصد فوق دیپلم و لیسانس بوده است.

جدول ۲: سطح تحصیلات مادران دانشجویان (n=۹۷)

درصد	فراوانی	
۱/۰	۱	ابتدایی
۴۲/۳	۴۲	سیکل
۳۸/۲	۳۸	دیپلم
۸/۲	۸	فوق دیپلم
۶/۲	۶	لیسانس و بالاتر
۱۰۰/۰	۹۷	کل

۳۵ درصد از خانواده ها درآمد بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان ، حدود ۴۲ درصد بین ۵۰۰ تا ۸۰۰ هزار تومان و مابقی (۲۳درصد) درآمد بیش از ۸۰۰ هزار تومان داشته اند.

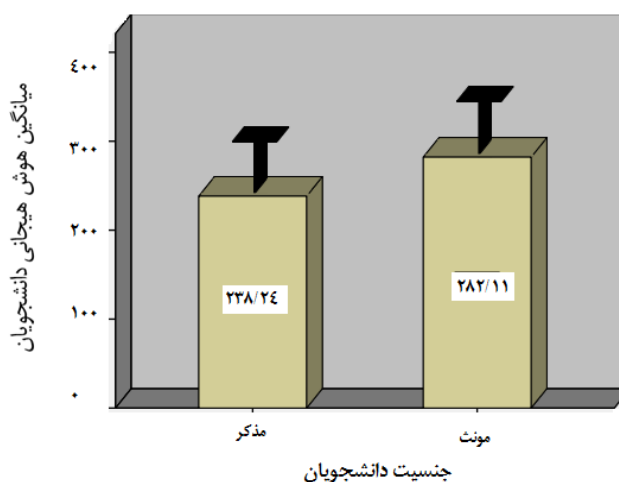
جدول ۳: میزان درآمد خانواده دانشجویان (n=۹۱)

درصد	درصد	فراوانی	
۱۲/۱	۱۲/۱	۱۱	۱۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان
۳۵/۲	۲۳/۱	۲۱	۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان
۷۶/۹	۴۱/۸	۳۸	۵۰۰ تا ۸۰۰ هزار تومان
۱۰۰/۰	۲۳/۱	۲۱	۸۰۰ هزار تومان و بیشتر
	۱۰۰/۰	۹۱	کل

بحث و نتیجه گیری

تفاوت آماری معنی داری در میانگین نمره هوش هیجانی در دختران و پسران دانشجویان در مطالعه مشاهده شد. ($p=0/001$) و میانگین نمره هوش هیجانی در دختران از پسران بیشتر بود. سیورگ در سال نیز ۲۰۰۱ مشاهده کرد که زنان هوش هیجانی - اجتماعی بالاتری نسبت به مردان دارند [۱۲]. Myer و Brackett در سال ۲۰۰۴ در یک مطالعه تاکید می کنند که : مطالعات انجام شده در رابطه با تفاوت هوش هیجانی در دو جنس بی نتیجه مانده است اغلب نتایج نشان داده زنان دارای هوش هیجانی بالاتری از مردان هستند و برخی دیگر تفاوتی را نشان نداده اند و نیاز به مطالعات بیشتر در این زمینه است [۱۳]. ولی در مطالعه ای آقای کامیار در سال ۱۳۸۶ رابطه سرسختی با هوش هیجانی را در دانشجویان بررسی نمودند رابطه معنی داری بین هوش هیجانی پیدا نکردند [۱۴].

نمودار ۱: میانگین هوش هیجانی دانشجویان بر حسب جنسیت

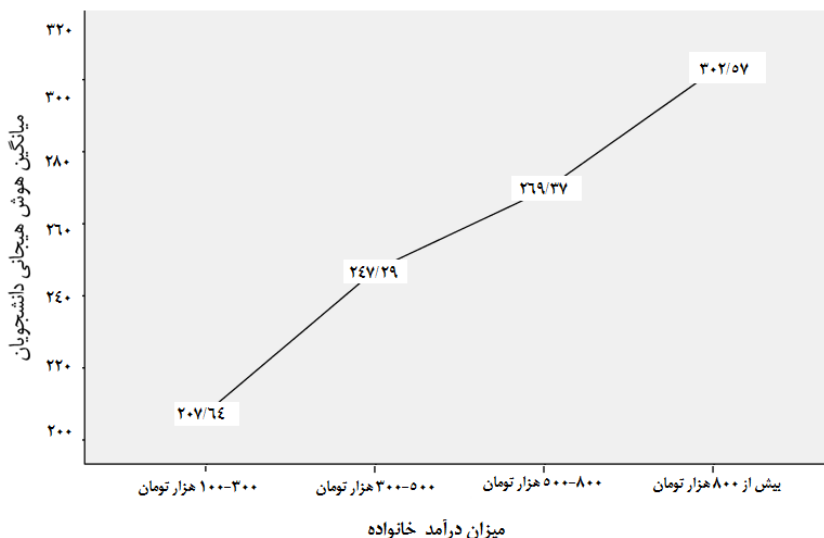
تفاوت میانگین نمره هوش هیجانی در گروه های مادران با تحصیلات مختلف معنی دار به دست آمد. ($p=0/029$) یعنی با افزایش سطح سواد مادران میانگین نمره هوش هیجانی در دانشجویان افزایش می یابد.

نمودار ۲: رابطه هوش هیجانی دانشجویان با سطح سواد مادران شان

افزایش در آمد خانواده میانگین نمره هوش هیجانی نیز افزایش می یابد. ($p=0/0001$) Golman در بررسی که روی کارگزاران بیمه انجام داد نیز به این نتیجه رسید که کارگزاران با هوش هیجانی بالا در مقایسه با همکاران خود که از سطح هوش هیجانی کمتری برخوردارند بطور میانگین دوبرابر درآمد کسب می کنند [۱۵].

نمودار ۳: رابطه هوش هیجانی دانشجویان با میزان درآمد خانواده

در مورد سایر متغیرها و رابطه آن ها با هوش هیجانی پژوهشی صورت نگرفته بود. همچنین رابطه معکوسی بین میانگین نمره هوش هیجانی با تعداد فرزندان خانواده و سن (محدوده سنی بین ۱۷ تا ۲۴ سال) وجود دارد. رابطه ای بین قومیت، محل بزرگ شدن، میزان تحصیلات پدر، رشته تحصیلی، سابقه فعالیت های هنری، نحوه ی گذراندن اوقات فراغت و تعداد مهاجرت ها در ۵ سال گذشته با میانگین نمره هوش هیجانی بدست نیامد.

تشکر و قدردانی

این مقاله براساس پایان نامه کارشناسی کاردرمانی آقای اسماعیل صادقی، به راهنمایی خانم نوید میرزاخانی و مشاور آماری آقای طباطبایی می‌باشد. بدینوسیله از تمام اساتید و دانشجویان جدید ورود دانشکده توانبخشی سال ۱۳۸۹-۱۳۹۰ که در انجام این تحقیق ما را یاری نمودند و از دانشکده علوم توانبخشی دانشگاه علو پزشکی شهید بهشتی برای حمایت‌های بی‌دریغ‌شان تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

1. Crossman J. The role of relationships and emotions in student perceptions of learning and assessment. *Higher Education Research & Development*. 2007;26(3):313-27.
2. Chew B-H, Md. Zain A, Hassan F. The relationship between the social management of emotional intelligence and academic performance among medical students. *Psychology, health & medicine*. 2014(ahead-of-print):1-7.
3. Carmeli A. The relationship between emotional intelligence and work attitudes, behavior and outcomes: An examination among senior managers. *Journal of managerial Psychology*. 2003;18(8):788-813.
4. Fujino Y, Tanaka M, Yonemitsu Y, Kawamoto R. The relationship between characteristics of nursing performance and years of experience in nurses with high emotional intelligence. *International journal of nursing practice*. 2014.
5. Poulou MS. How are trait emotional intelligence and social skills related to emotional and behavioural difficulties in adolescents? *Educational Psychology*. 2014;34(3):354-66.
6. Fernandez-Berrocá P, Extremera N. About emotional intelligence and moral decisions. *Behavioral and Brain Sciences*. 2005;28(4):548-551
7. Poulou MS. How are trait emotional intelligence and social skills related to emotional and behavioural difficulties in adolescents? *Educational Psychology*. 2014;34(3):354-66.
8. Cadman C, Brewer J. Emotional intelligence: a vital prerequisite for recruitment in nursing. *Journal of Nursing Management*. 2001;9(6):321-4.
9. Mayer J . MK. Hot information processing becomes more accurate with open emotional experience. Unpublished manuscript. University of New Hampshire. 1994.
10. Parker JD, Summerfeldt LJ, Hogan MJ, Majeski SA. Emotional intelligence and academic success: Examining the transition from high school to university. *Personality and individual differences*. 2004;36(1):163-72.
11. Dawda D, Hart SD. Assessing emotional intelligence: Reliability and validity of the Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i) in university students. *Personality and Individual Differences*. 2000;28(4):797-812.
12. Sjöberg L. Emotional intelligence and life adjustment. *Emotional Intelligence: Perspectives on Educational & Positive Psychology*. 2008:169-83.
13. Caruso DR, Mayer JD, Salovey P. Relation of an ability measure of emotional intelligence to personality. *Journal of Personality Assessment*. 2002;79(2):306-20.
14. Kamyar k, Yazdi S. Investigate the relationship between emotional intelligence and the tenacity with which to compare male and female students of Tehran University staff. *Educational Thought Nvynn*. 1386[In Persian]
15. Goleman D. Emotional intelligence. 10th Anniversary Edition. New York: Bantam Dell A Division of Random House; 2006; pp 18-21